

Hörnstenen

2/2018

Teologiska institutet i Finland

30år

Ledare: Personförsamling?

Jari Rankinen tf generalsekreterare
19.4.2018 (övers. Tuomas Anttila)

Det hör inte till ovanligheter att faddrarna i samband med dop inte vet vilken församling som de tillhör. Jag frågar detta när jag fyller i blanketten där faddrarnas namn skall antecknas. Faddrarna kan vara lutherska kristna som firar högmässa nästan varje söndag men gemenskapen med församlingen som de tillhör finns bara på pappret. Deras kyrka är inte lokalförsamlingens kyrka.

Jag träffar också rätt så ofta kristna som säger sig vara föräldralösa. Av en eller annan orsak har de lämnat församlingsgemenskapen i församlingen som de tillhör och inte hittat ett nytt andligt hem. Faddrarna som inte vet sin församling och dessa föräldralösa kristna är inte djuprotade i vår kyrka.

I denna tidning finns artikel om Helsingfors biskopen Teemu Laajasalos anförande och om den efterföljande diskussionen. Han talade också om personförsamlingar. Församlingstillhörighet skulle inte nödvändigtvis avgöras av boningsorten. Vår kyrka kunde inrymma församlingar vars medlemskap var oberoende av hemadressen. En personförsamling kunde vara annorlunda till en viss mån. Förstås – varför skulle dessa annars behövas.

Det här kunde vara en bra lösning. En gudstjänstgemenskap skulle vara en församling med medlemmar och en pastor samt ett styrande organ och denna församling skulle vara en del av vår kyrka. Så skulle faddrar som nu inte vet sin församling men ändå firar högmässa regel-

bundet knyts av till kyrkan. Och de som nu känner sig föräldralösa kunde hitta en församling som man kunde bygga upp och inte gå ut ur kyrkan eftersom denna församling är en del av kyrkan.

Stora trender skulle säkert inte förändras. Under de senaste 10 åren har över nettoförlusten av medlemmar varit över 400 000 människor. Personförsamlingar kunde få några tusen medlemmar och i det långa loppet kanske några tiotusentals medlemmar. Men dessa skulle inte kyrkan förlora – särskilt inte dessa.

Men kan denna utveckling motiveras rent teologiskt? Enligt Nya testamentet tillhör den kristne en församling och så skall det vara. Ensam och utan kristen gemenskap kan man överleva bara i undantagsfall. Men Bibeln anger inte hurudan församlingen skall vara eller hur kyrkans övriga struktur skall utformas. Den kan vara identisk med kyrkans nutida modell eller den kan vara annorlunda eller en som inrymmer även personförsamlingar.

Nya testamentet poängterar den kristna enheten och förbjuder splittringen av Guds folk. Menas då att vi skall bli kvar i den kyrka som vi är döpta i? Och att vi söker lösningar som underlättar och möjliggör samexistens.

Vi behöver nytt och modernt tänkande. Kyrkans struktur är inte lätt att ändra på men även det går att göra om viljan finns. Personförsamling är ett misslyckat ord. Det leder tankarna fel. Vad kunde vara ett bättre ord?

Ett varmt tack

(övers. Tuomas Anttila)

Statistiken över STI:s ekonomi år 2017 blev färdig i marsmånad. Resultatet var 24 531 € positivt. Vi lyckades betala våra räkningar och just så mycket pengar blev över. Ett varmt tack till er alla STI:s vänner! Ni möjliggjorde vårt trettionde verksamhetsår.

Trots att fjolårets resultat var positivt är STI:s ekonomi fortfarande ansträngd. Ett stort tack till dig som alltjämt kan stödja oss eller kan börja göra det. Vårt arbete är viktigt. Det är avgörande hurudana teologer, pastorer, lektorer, religionslärare och missionsarbetare vi har i framtiden.

Vi planera som bäst höstterminens program i STI. Mycket intressant och uppmuntrande är i görningen. Våra möjligheter med programmet beror också på ekonomin.

SKALL DU ARBETA I NÅGOT AV STI:S MEDLEMSORGANISATIONER?

(övers. Tuomas Anttila)

må 7 – fr 18.5 i STI, Kajsaniemigatan 13 A, fjärde våningen

- * Har jag kallelse till Guds rikes arbete?
- * Hurudana uppgifter finns det i organisationer och hur kan man komma in i dem?
- * Vilka arbetsätt är föråldrade?
- * Hur skall man orka i arbetet?
- * Hur kan man bli prästvigd?
- * Hur skall man leda frivilliga medarbetare?
- * Hur kommer vår kyrka att se ut om tio år?
- * Vad skall arbetare veta om ekonomin?
- * Hurudant är missionsarbete i framtiden?

Under kursen behandlar vi den Augsburgska bekännelsen.

Lärare är bl.a. Pekka Mäkipää (Såningsmannen), Juha Auvinen (Budbärarna), Mika Tuovinen (Folkmissionen), Jussi Miettinen (Studentmissionen), Tom Säilä (Finska Evangeliföreningen), Lauri Vartiainen (Bibelinstitutet).

Tilläggsinformation på STI:s webbsida (på finska under fliken Ohjelma). Anmäl dig senast fr 27.4. Kursen är avgiftsfri och deltagarna får ett intyg.

Beställning och rikedom

Text och bild: Jari Rankinen

(Översättning: Tomas Klemets)

I kyrkan finns inte bara utrymme för väckelserörelserna och konservativa teologer utan också en beställning. Dessa skall i kyrkan inte anses som skräp utan som en rikedom. Biskop Teemu Laajasalo konstaterade detta i STI.

Tiililä-sällskapet kommer samman i STI en gång i månaden. Som gäst i mars månad hade man kallat den färske Helsingforsbiskopen Teemu Laajasalo. Som ämne för hans inledningsanförande hade man överenskommit Finns det i kyrkan ännu utrymme för väckelserörelserna och de konservativa teologerna?

Laajasalo sade sig i denna formulering förnimma ett bekymmer – utrymme finns kanhända inte längre. Han berättade också att han hade hört om bekymmer hos andra: i ärkebiskopsvalet fick Ville Auvinen, som anser att införandet av kvinnliga präster var ett felaktigt beslut och som inte samarbetar med kvinnliga präster vid altaret, 13 % av rösterna. Efter valet frågade ett antal kvinnliga pastorer om det finns utrymme för dem i kyrkan. Biskopen svarade att det finns utrymme för båda, och betonade sitt svar med ordet förvisso.

Det hände också något gott

Laajasalo berättade om sin erfarenhet för tio år sedan. En liberal Helsingforspastor fick i uppdrag att utveckla verksamheten i Agricolakyrkan. I söndagsgudstjänsten kl.

12 var det lite deltagare och de som deltog önskade sig traditionella gudstjänster och förkunnelse. Laajasalo tänkte mycket praktiskt och tog kontakt med väckelserörelserna om man med dem gemensamt kunde organisera högmässorna. Varannan söndag skulle någon väckelserörelses pastor förrätta mässan och varannan söndag han eller Agricolakyrkans pastor som också han var man. Hur skulle någon kunna ha något emot detta? Det skulle komma mera folk till kyrkan och till högmässan skulle också de komma sig som p.g.a. sin ståndpunkt i kvinnoprästfrågan hade svårt att i Helsingfors hitta en gudstjänst där de kunde delta.

Samarbetet kom igång och i gudstjänsterna deltog ungefär 150 besökare och i söndagsskolan ungefär 15 barn. Mässorna fick pågå några månader och sedan lades de ner p.g.a. de kyrkopolitiska realiteterna, som biskopen uttryckte det. Detta var för Laajasalo en stor besvikelse. Men det hände också någonting gott: biskopen berättade att han tack vare denna erfarenhet fick som sin hjärtesak att hitta en modell som när den förverkligas skulle tillåta de som i olika frågor tänker olika att existera i samma kyrka och bygga upp den.

Gud har talat

Biskopen sade sig sörja att utövandet av teologi och teologisk argumentation har minskat i kyrkan. Han nämnde som exempel diskussionerna om kyrkans förvaltning. Ofta sägs det att kyrkans förvaltning skall vara densamma som vilken annan förvaltning som helst och så glömmar man teologin och kyrkans innersta väsen. Kyrkan representerar en uppenbarelsereigion – Gud har talat och tillkännagivit och därför kan man inte bestämma allt i kyrkan demokratiskt. Han tackade kyr-

kans konservativa för att de värdesätter teologin. Han sade också att det ibland känns som att bara de konservativa är intresserade av teologi och teologisk argumentation.

Laajasalo berättade om församlingarna i Europa. Han sade att de växande kyrkorna är teologiskt konservativa eller åtminstone lutar åt det hållet. De är utåtriktade och inbjudande, deras medlemmar upplever att detta är deras uppgift och det finns omsorg om själarna – om man inte hör evangelium eller har kontakt med församlingen går det illa. Laajasalo sade sig vara av samma åsikt som många andra att den kyrka försvinner som tänker att dess uppdrag är ett samhälleligt projekt.

Personförsamling?

Laajasalo talade och svarade mycket konkret på frågor om en möjlig modell som om den förverkligas skulle möjliggöra samexistens i kyrkan för de som tänker olika. Han konstaterade att man i kyrkans församlingar inte kan göra upp arbetsturer utgående från kön. Å andra sidan sade han att församlingen kan, om den vill, idka samarbete med t.ex. en organisation som enbart arrangerar högmässor förrättade av manliga pastorer och upplåta utrymmen för organisationens verksamhet. Församlingen kan också avtala att till en anställd pastors uppgifter hör samarbete med väckelserörelsen.

Det var intressant att höra biskopens åsikt om personförsamlingar. Benämningen ansåg han i viss mån vara dålig men inte själva saken. Enligt hans åsikt bör kyrkans grundstruktur också i framtiden vara parokial – församlingen bestäms utgående från boningsorten – men inom grundstrukturen kunde finnas personförsamlingar till vilka skulle höra de som

önskar höra till just en viss församling oberoende av boningsorten. Gudstjänstgemenskapen kunde i framtiden vara en församling i vår kyrka som skulle ha medlemmar och den skulle företrädas av ett församlingsråd och en pastor och dessa skulle stå under biskoplig tillsyn. Laajasalo trodde att till detta finns det vilja på olika håll i vår kyrka.

Prästvigning på sommarfesten?

Biskopen tillfrågades om prästvigningarna: kan en teologie magister, som har en traditionell syn på ämbetet, få vigning. Laajasalo sade att i en församling är det svårt eller omöjligt att verka om man inte förrättar gudstjänst tillsammans med en kvinnlig pastor eftersom man inte kan göra upp arbetsturer på basis av kön. Men han ansåg det inte som omöjligt att till tjänst i en kyrklig organisation vigs en pastor som har en traditionell ämbetsuppfattning. Vigningen kunde äga rum vid organisationens sommarfest. Laajasalo bad också de som inte kommer till vigning eller som inte kan förrätta mässa tillsammans med kvinnliga pastorer att fundera över om de teologiska skälen för detta är goda och tillräckliga.

Laajasalo sade sig fundera särskilt över hur man kan maximera kyrkans arbete. Hur skall man få berättat för så många som möjligt om Jesus och ledsagat så många som möjligt till himlen? För detta behövs det enligt biskopen många och olika människor som vill tjäna och uppbygga kyrkan. Han ansåg det som sorgligt om det i kyrkan sker en upprepning och man idkar inbördeskrig och han trodde att det finns några som vill sådant men som tur är inte många. Biskopen undrade vem som vill vara med i en sådan kyrka där huvudsaken är att strida mot andra kristna.

Gud skapar tron

Text: Meiju Mäkelä, teol stud

(Övers. Stig-Olof Fernström)

I Martin Luthers Lilla katekes utsägs det i samband med tredje artikeln om Den apostoliska trosbekännelsen, alltså artikeln om den Helige Ande: ”Jag tror att jag inte av mitt eget förnuft eller av min egen kraft kan tro på eller komma till min Herre Jesus Kristus, utan den Helige Ande har kallat mig genom evangelium, upplyst mig med sina gåvor, helgat och bevarat mig i den rätta tron.” Brevet till efesierna talar på samma sätt (2:8).

Trosavgörandet

Har du sört över din svaga tro? Kanske har du fått råd i stil med: be ivrigare, ge dig helhjärtat och så vidare. Min familjebakgrund finns i pingströrelsen och där betonar man kraftigt betydelsen av den personliga trosavgörelsen. Som barn och ungdom bad jag upprepade gånger den så kallade syndarens bön. När man har bett den uppriktigt anses det att man har kommit till tro. Men inga bevis på att man kommit till tro gavs genom känslan av frid och frihet. Jag försökte försäkra för mig själv att jag nu var i tro och så försökte jag leva enligt det. Men jag märkte att jag inte kunde leva som en ”verklig troende”. Jag bad alltså på nytt och på nytt och jag försökte få mig att tro att jag var troende. Jag lyckades inte och det blev ingen pingstvän av mig.

Martin Luther, porträtt av Lucas Cranach (1525)

Mänskan – av naturen vantroende

Via Internet fick jag syn på den här luther-ska pärlan. Erkki Koskenniemi besvarade mänskors frågor redan vid millennieskiftet. Flera år senare fick jag tillfälle att läsa dessa svar. Någon ungdom frågade vad man borde göra när man hela tiden tvivlar och känner sig som en dålig troende. Erkki svarade: ”Då erkänner man fakta, alltså att det i mitt hjärta verkligen inte finns tro ens så stor som ett senapskorn. Hela tiden tvivlar jag och det är både synd och skam. Men det är just en sådan tvivlande och gudlös som Kristus på korset har återlöst och gjort till sin egen och det är säkert att himlen för hans skull står öppen för mig. När du inte orkar tro, prestera, be, kvarstår bara ett alternativ: att vila i Kristi kärlek och i hans sår.” Koskenniemi lyfte flera gånger fram med hänvisning till katekesen att den Helige Ande skapar och upprätthåller tron och han betonade do-

pets betydelse. För mig var detta en helt ny undervisning.

Det är en lättnad att höra att mänskan inte kan skapa tro i sig själv. Man bör vända blicken mot Golgata och mot det faktum att Gud inte stryker bort dopet. Det var inte längre nödvändigt att pressa fram tro ur mig själv när jag förstod att det var omöjligt. Jag var inte döpt i något skede och därför drog jag en andra slutsats: jag är ingen kristen, jag är utan en religion. Senare har fått bekanta mig mera med denna pärla i lutherdomen genom läsningen av Bekännelseskriterierna. Det står i Augsburgska bekännelsen: ”Om den fria viljan lära de, att den mänskliga viljan är i någon mån fri att åstadkomma borgerlig rättfärdighet och välja mellan ting, som förnuftet kan döma över. Men den är icke mäktig att utan den helige Andes bistånd prestera den rättfärdighet, som Gud kräver, eller den andliga rättfärdigheten, ty en ’själisk’ människa tar icke emot vad som hörer Guds ande till, utan denna rättfärdighet uppkommer i hjärtana, när den helige Ande meddelas genom Ordet.”

Den helige Ande utför sitt verk

När jag klagade för en pastor över att predestinationen är orättvis svarade han: ”Mänskan kan inte välja att tro, men hon kan välja att gå till kyrkan på söndagen” Jag började alltså bl.a. besöka mässor som Sley ordnade – efter att först ha flyttat ca 400 km för att ingen bekant skulle se mig. När jag hade hört tillräcklig förkunnelse av Guds ord märkte jag att tänkte att trosbekännelsens lärdomar torde vara sanna och att också jag önskade vara ett Guds barn. Sedan gick jag i skriftskola för vuxna och tog emot dopet.

Från mitt dop har 6 år förflutit. I de åren har det rymts mycket glädje över Guds

Meiju Mäkelä (Bild: Tenho Rajala)

omsorg, men också kamp, fall och tvivel. Jag behöver inte klara mig på egen hand. Guds ord och de heliga sakramenten är oersättliga. Tron bygger inte på känslor utan på sådant som är utanför mig. Tron består inte av tro på min egen tro. Innan jag föddes blev Guds Son mänska, led straffet genom döden på korset för mina och för varje mänskas synder och genom sin uppståndelse öppnade han himlen. I dopet kläddes jag i Kristi rättfärdighet, och jag är ett Guds barn. På söndagen får jag besöka mässan: får höra avlösningens ord, Guds ord och får ta emot Kristi kropp och blod. Gud har makt att skapa tro och bevara mänskan i tron. Vilken dyrbar pärla är inte det att mänskan inte själv behöver försöka utföra det som är den Helige Andes verk.

Hur bemöter vi de Islamiska lärdomarna i vår tid

Timo Eskola

(Övers. Stig-Erik Enkvist)

Inom Teologiska Institutet har vi samtalat med islamiska troslärda. Denna diskussion har varit lärorik och hämtat fram en hel del synvinklar hur muslimerna tror och hur de förstår Koranen.

Allmänt taget anser islam att man lever i kontinuitet, där judendomen och kristendomen utgör religionernas bakgrund. Därför är Gamla Testamentet och Nya Testamentet högt värderade skrifter. Den sista uppenbarelsen anser man ändå att har kommit genom Muhammed. Just av den orsaken har muslimen svårt att förstå att kristendomen erbjuder det rätta evangeliet. Enligt islam är Nya Testamentet en förfalskning.

Jesus är den nya Adam född av jungfrun

Speciellt intressant är att veta att muslimerna tänker på Jesus utifrån Koranen och traditionen. En vanlig kristen kan bli förvånad över hur mycket man godkänner inom Islam bibelns lärdomar om Kristus. För det första så anser man att Jesus fått sin början av Gud. Maris blev gravid genom Guds kraft, enligt Koranen.

Enligt Islam är Jesus på det sättet en märklig profet som har fått sin födelse direkt från Gud, liksom Adam. Antagligen så tänker man att Hans gärning är att på något sätt korrigera Adams fall. Koranen lär ändå att Jesus är skapad. Han är inte Gud. Islams teologi kritiserar treenighets läran. ”Det passar sig inte för Gud att skaf-

fa sig en son”. En lång tid innan Koranen skrevs sägs det i bekännelsen att Jesus är ”född, inte skapad”, tanken beskyddar den rena läran. Sedd från den synvinkeln så hör Islam till de falska lärornas grupp, som har sitt ursprung i kristendomen, vilka på 500-600-talen avvek från de allmänt accepterade trosbekännelserna.

Korset skiljer

De parallella uppgifterna fortsätter då man läser mera i Koranen. Muslimerna tror att Jesus är Messias och en unik profet. Som avslutning på Hans liv så upphöjde Gud honom till himlen. Detta motsvarar begreppet uppståndelse fast än man förhåller sig olika till döden. Vidare lärs inom Islam att Jesus skall återvända till jorden. Han skall på den sista tiden strida mot Antikrist och segra. Vidare tror många att Han skall delta i den sista domen.

Det viktigaste som saknas är korset. Enligt Koranen så dog inte Jesus på korset, istället dog en annan, enligt traditionen Judas som endast såg ut som Jesus. Jesus togs direkt upp till himlen så som vissa apokryfiska skrifter lär.

När försoningen fattas

Islam framträder som judendomens och kristendomens fullbordare. Koranen erbjuder en ny tolkning av Abraham, Moses och Jesus. Om Jesus tror muslimerna nästan allt på samma sätt som kristna med undantag

av Hans Gudom och korsdöd. Men vad är det som fattas då korset fattas?

Korsets teologi lär att för mänsklighetens synder finns en evig försoning. Kristus har blivit en stor överstepräst som ändrar på hela världshistoriens gång. Som Guds son bär han alla Adams efterkommandes synders straff. Detta evangelium saknas i Islam.

Muslimerna hamnar att förklara frälsningen på ett helt annat sätt än kristna. De kan inte vädja till något annat än Guds förbarmande. Något individuellt argument för nåden finns inte. Försoningen saknas. Muslimerna känner nog sina synder på samma sätt som alla ärliga människor – detta konstaterar också imamerna. Det är omöjligt att tillsluta sina ögon för mänsklighetens ondska och egna försummelser. Det väsentliga är ändå att fråga,

var finns hjälp då synder betränger?

Korsets budskap erbjuder svaret. Sonen Jesus Kristus gjordes till syndoffer i vårt ställe, därför är han en fullständig försoning. Vem som helst kan ”äkalla Herrens namn till hjälp” som Paulus skriver. Utom muslimerna. Deras himmel är tillsluten eftersom deras religion har tagit bort bilden av förlåtelsens källa.

Ny utgåva i lustitia-serien

I Finlands Teologiska Institutets lustitia bokserie (lustitia 34) har utkommit en ny bok kring bibeltolkning: Merkitysten verkossa: bibeltolkning och språkets hermeneutik, Timo Eskola.

Bibelns tolkning har under årtionden givit gråa hår, såväl åt bibelns läsare som åt dess lärare. Problemfältet har inte blivit lättare av vår tids slagord: ”allt är bara tolkningar”. Är det så eller finner tolkarna några hållbara principer?

Utgåvan formas av två av Eskolas tidigare utgivna böcker: Rätt fel förstått bibeln: De heliga texternas tolkningsprinciper. (Perussanoma 2017). I dessa böcker hittar man de individuella tolkningarnas grundsatser och en stor mängd praktiska tillämpningar.

Bokens pris är 20 euro + postkostnader, studeranden 10 euro.

Boken kan beställas från STI, kirsi.kuru@sti. eller tel. 09 6689 550.

(Övers. Stig-Erik Enkvist)

UR EN STUDERANDES MUN

Min resa till den teologiska fakulteten började i skriftskolan. Där väcktes intresset för Gud och Bibeln. Jag fick ta emot trons gåva och börja en andlig vandring. Jag gick med i församlingens ungdomsverksamhet, fick en god församlingsgemenskap och hörde god undervisning. Jag upplevde mej lyckligt lottad att få växa upp i en god andlig miljö, där man förtröstade på Bibeln som Guds ord.

Jag blev snart intresserad av församlingsarbete och av den orsaken framstod teologiska studier som det bästa alternativet inför framtiden. Jag blev intresserad av prästens arbete och är det fortfarande. Andra alternativ kändes inte naturliga jämfört med detta alternativ.

Jag ville ha som arbete att sprida evangelium, lära mej läsa bibeltexterna på grundspråket och få kunskap i att kunna förklara också svåra texter i Bibeln. Det vill jag fortfarande. Kanske man kan kalla detta en inre kallelse.

Den största behållningen i mina studier har jag funnit vara att jag hela tiden fått studera ämnen som är viktiga för mej. Ett bra exempel på detta är att läsa Bibelns grundspråk, där jag fått stöd av TIF. TIF har varit till stor hjälp också i vidare bemärkelse, ty i universitetsvärlden bedrivs teologi utifrån den icke-konfessionella forskningens utgångspunkter. Detta sätt att närma sej teologi har en egen styrka, men jag anser det mycket viktigt att teologer skulle ha modet att hålla sej till Bibeln. Bekännelsetroheten behöver inte beröva någon vetenskaplig kompetens, inte heller behöver det vetenskapliga för bort ifrån bekännelsen.

Just nu funderar jag öppet över vilken min kallelse är och är glad över att jag får göra det. Det viktigaste är att jag hela tiden får arbeta för Guds rike. Jag vill vara med och verka så, att kommande generationer får möjlighet att höra evangeliet, komma med i en församling som litar på Bibeln och lär sig att lita på Kristus. Antingen min plats är församlingspastorns eller på missionsfälten, tror jag att Gud leder mej till en plats som är efter Hans vilja.

Tenho Rajala, teol stud (övers. Ulf Emeleus)

TUOMAS LUKKARONEN

(Övers. Jakob Dahlbacka)

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank
Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Anställda
generalsekr. Jari Rankinen (045 359 7772)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Kuru

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Tom Säilä, Sley

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland, Laestadiernas Fridsföreningars Förbund

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 40 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
RA/2017/186, 21.2.2017–31.12.2018

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print), ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

* . D022*

Posti Oy

Posti Green

Guds flod är full av vatten.

Psaltaren 65:10

Pärbilder: Ilkka Rytilahti